

«ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ

ՎԱՐԴԵՆԻՍԻ N 4 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

2023-2024 ընտանիքային տարի

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

9-րդ դասարան

ՏԱՐԵԿԱՆ ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆ

Դասավանդող ուսուցիչ՝ Ա. ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

Հաստատում եմ՝ ստուգված է

Դպրոցի տնօրեն Digitally signed by

SAHAKYAN ANAHIT 6307650117

Անահիտ Սահակյան

9-րդ դասարան

Հայաստանի աշխարհագրություն

Գրքի հեղինակ՝ Մ. Մանասյան Ա. Հովսեփյան,

Շարթական 3 ժամ

Ժամ	Կետ	Թեմա՝ Հայաստան: Հայկական լեռնաշխարհ
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> • Ձեռք բերել գիտելիքներ Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքի, բնական պայմանների ու ռեսուրսների մասին
Վերջնարդյունքները		<ul style="list-style-type: none"> • Համեմատել Հայկական լեռնաշխարհի և ՀՀ տարածքի մակերեսները: • Իմանալ Հայկական լեռնաշխարհի գործող հրաբուխները և մակերևույթի հիմնական գծերը: • Իմանալ գլխավոր լեռնագրական միավորները: • Թվարկել տարվա եղանակները և նշել առավելագույն և նվազագույն ջերմաստիճանները: • Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ խոշոր լճերն ու գետերը՝ ըստ ավազանների: • Բացատրել բուսականության և կենդանական աշխարհի տարածման առանձնահատկությունները: • Թվարկել հողերի տիպերը
1	1.	Ներածություն
1	2.	Հայաստանն աշխարհի քարտեզում: Սահմանները: Աշխարհագրական դիրքը
1	3.	Երկրաբանական առանձնահատկությունները: Մակերևույթի հիմնական գծերը:
1	4.	Կլիմայական առանձնահատկությունները:
1	5.	Ջրագրական ցանցը
1	6.	Հողերը, բուսականությունը, կենդանական աշխարհը
		Թեմա՝ Հայաստանի Հանրապետություն
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> • Օճանալ Մանասյանի «Հայաստանի աշխարհագրական դիրքի և վարչատարածքային կառուցվածքի» և Սարաճքային կառավարման համակարգի առանձնահատկությունները:
Վերջնարդյունքները		<ul style="list-style-type: none"> • Ներկայացնել ՀՀ աշխարհագրական դիրքի տարատեսակները • Թվարկել ՀՀ-ի սահմանակից պետությունները • Բացատրել՝ ՀՀ պետական կառավարման ձևն ու վարչատարածքային կառուցվածքը, թվարկել և ցույց տալ մարզերն ու մարզկենտրոնները:
1	7.	Ընդհանուր ակնարկ: ՀՀ սահմանների ձևավորումը, աշխարհագրական դիրքը
1	8.	Վարչատարածքային կառուցվածքը և տարածքային կառավարումը
		Թեմա՝ Հայաստանի Հանրապետության բնությունը
Նպատակը		Սպասել ՀՀ բնության օբյեկտների և երևույթների տարածական օրինաչափություն

	ունների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքների և վերլուծական հմտությունների ձևավորումը:
Վերջնարդյունքները	Վերլուծել ՀՀ ֆիզիկաաշխարհագրական հիմնական բնութագրիչների՝ օբյեկտներին, երևույթների ու գործընթացների ձևավորման և տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:
1	9. Երկրաբանական կառուցվածք:Օգտակար հանածոները:
1	10. Մակերևույթը
1	11. Մակերևույթը(շարունակությունը)
1	12. Կլիմայի ընդհանուր բնութագիրը
1	13. Տարվա կլիմայական եղանակները:Կլիմայի վերընթաց գոտիականություն
1	14. Ջրագրությունը Գետերը
1	15. Ջրագրությունը:Լճերը:Սևանա լիճ
1	16. Հողային ծածկույթը
1	17. Բուսականություն: Կենդանական աշխարհը
1	18. Լանդշաֆտները: Վերընթաց գոտիականություն
1	19. Բնօգտագործման և բնապահպանության հիմնախնդիրները
1	20. Հատուկ պահպանվող տարածքները:ՀՀ Կարմիր գիրք
1	21. Թեմայի ամփոփում
1	22. Հարցեր և առաջադրանքներ<<Հայկական լեռնաշխարհի և<<Հայաստանի հանրապետությունը>>բաժինների կրկնության համար
	Թեմա՝ Հայաստանի Հանրապետության բնակչությունը
Նպատակը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ բնակչության վերարտադրության կազմի, տեղաբաշխման և տարաբնակեցման օրինաչափությունների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ
Վերջնարդյունքները	<p>Ներկայացնել և վերլուծել ՀՀ բնակչության թվի և դրա շարժընթացի, կազմի, տեղաբաշխման և տարաբնակեցման առանձնահատկությունները:</p> <p>Թեմայի նպատակին հասնելու համար սովորողը պետք է կարողանա՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Բացատրել Հայաստանում բնակչության թվի շարժընթացի պատճառները՝ 19-րդ դարից մինչև մեր օրերը: 2. Վերլուծել ՀՀ բնակչության բնական և մեխանիկական շարժերի ցուցանիշների դինամիկան, վերարտադրության և ժողովրդագրական քաղաքականության առանձնահատկությունները, բնական աճի ցածր մակարդակը: 3. Ներկայացնել ՀՀ բնակչության ազգային, կրոնական և սեռատարիքային կազմի առանձնահատկությունները: 4. Թվարկել ՀՀ աշխատանքային ռեսուրսները բնութագրող որակական և քանակական ցուցանիշները, բացատրել տնտեսության զարգացման և աշխատանքային ռեսուրսների քանակի և որակի միջև առկա կապերը: 5. Գնահատել միգրացիայի սոցիալ-տնտեսական հետևանքները ՀՀ-ում:

		6. Ներկայացնել ՀՀ բնակչության տեղաբաշխման և տարաբնակեցման առանձնահատկությունները: 7. Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ քաղաքներն ըստ մարզերի:
1	23.	Ընդհանուր ակնարկ:Թվաքանակի շարժընթացը
1	24.	Բնակչության թվի բնական և մեխանիկական շարժընթացը
1	25.	Բնակչության կազմը
1	26.	Աշխատանքային ռեսուրսները
1	27.	Բնակչության տեղաբաշխումը: Տարաբնակեցումը
1	28.	Խոշոր քաղաքները
1	29.	Մայրաքաղաք Երևան
1	30.	Հարցեր և առաջադրանքներ<<Հայաստանի Հանրապետության բնակչությունը>> բաժնի կրկնության համար
		Թեմա՝ Հայաստանի Հանրապետության տնտեսությունը
Նպատակները		Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ տնտեսության ճյուղային կառուցվածքի, զարգացման գործոնների և տարածական բաշխվածության վերաբերյալ:
Վերջնարդյունքները		Բացատրել և վերլուծել ՀՀ տնտեսության ճյուղային և տարածքային կառուցվածքի ու մասնագիտացման առանձնահատկությունները: Թեմայի նպատակին հասնելու համար սովորողը պետք է կարողանա <i>Վերլուծել</i> ՀՀ տնտեսության զարգացման բնական (բնառեսուրսային) նախադրյալներն ու առանձնահատկությունները: <i>Բնորոշել</i> ՀՀ արդյունաբերությունը, <i>բացատրել</i> ճյուղային կառուցվածքն ու տեղաբաշխման առանձնահատկությունները: <i>Նկարագրել</i> ՀՀ վառելիքաէներգետիկ համալիրը: <i>Բացատրել</i> հանքագործական արդյունաբերության զարգացման գործոնները, <i>գնահատել</i> հանքագործական արդյունաբերության նշանակությունը ՀՀ տնտեսական համակարգում: <i>Բնորոշել</i> վերամշակող արդյունաբերությունը, <i>մեկնաբանել</i> վերամշակող արդյունաբերության ճյուղերի զարգացման ներուժը: <i>Բնութագրել</i> ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքն ու բարելավման միջոցառումները: <i>Թվարկել</i> գյուղատնտեսական ճյուղերը, <i>գնահատել</i> դրանց <i>Բացատրել</i> սննդի արդյունաբերության ճյուղերի տեղաբաշխման առանձնահատկությունները: <i>Բնութագրել</i> ՀՀ տրանսպորտային ցանցի առանձնահատկությունները, <i>նկարագրել</i> տրանսպորտի հիմնական տեսակներն ու տրանսպորտային հանգույցները: <i>Ներկայացնել</i> ՀՀ տնտեսության ոչ արտադրական՝ սպասարկման ոլորտի կառուցվածքը : <i>Բնորոշել</i> Հայաստանի Հանրապետության տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսության համակարգում: <i>Կիրառել</i> ՀՀ արդյունաբերության, գյուղատնտեսության և տրանսպորտի քարտեզները:
1	31.	Ընդհանուր բնութագիրը
1	32.	ՀՀ արդյունաբերությունը:Ընդհանուր բնութագիրը:Ճյուղային կառուցվածքը
1	33.	Վառելիքաէներգետիկ համալիրը
1	34.	Մետալուրգիական արդյունաբերությունը
1	35.	Մեքենաշինությունը

1	36.	Քիմիական արդյունաբերությունը
1	37.	Թեթև արդյունաբերությանը
1	38.	Արդյունաբերության նորագույն ճյուղեր
1	39.	Արդյունաբերության այլ ճյուղերը
1	40.	ՀՀ գյուղատնտեսությունը: Ընդհանուր բնութագիրը
1	41.	Հողային ֆոնդը: Գյուղատնտեսական հողաբաբեկավումը

Ժամ	Կետ	Թեմա՝ Հայաստանի Հանրապետության տնտեսությունը
	Նպատակը	<ul style="list-style-type: none"> Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ տնտեսության ճյուղային կառուցվածքի, զարգացման գործոնների և տարածական բաշխվածության վերաբերյալ:
	Վերջնարդյունքները	<ul style="list-style-type: none"> <i>Ներկայացնել</i> ՀՀ գյուղատնտեսության զարգացման նախադրյալները, ճյուղային կառուցվածքը, տարածքային տեղաբաշխումն ու մասնագիտացումը: <i>Թվարկել</i> արտահանման ներուժ ունեցող գյուղատնտեսական ճյուղերը, <i>գնահատել</i> դրանց զարգացման հեռանկարները: ՀՀ տրանսպորտային ցանցի առանձնահատկությունները, <i>նկարագրել</i> տրանսպորտի հիմնական տեսակներն ու տրանսպորտային հանգույցները: <i>Ներկայացնել</i> ՀՀ տնտեսության ոչ արտադրական՝ սպասարկման ոլորտի կառուցվածքը, արդի դերն ու հեռանկարային նշանակությունը:
1	42	Բուսաբուծությունը
1	43	Անասնապահություն
1	44	Գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակումը: Ագրոարդյունաբերական համալիրը
1		Գործնական աշխատանք
1		Թեմատիկ աշխատանք
1	45	ՀՀ տրանսպորտի ընդհանուր բնութագիրը
1	46	Տրանսպորտի գլխավոր տեսակները
1	47	Սպասարկման ոլորտ: Ընդհանուր բնութագիրը: Կրթության և գիտության ճյուղերը
1	48	Մշակույթը, առողջապահությունը, առևտուրը և այլ ճյուղեր
1	49	Զբոսաշրջություն
		Թեմա՝ Հայաստանի Հանրապետության վարչական մարզեր
	Նպատակը	<ul style="list-style-type: none"> Ձևավորել գիտելիքներ Հայաստանի Հանրապետության վարչական մարզերի պատմաաշխարհագրական նկարագրի, բնության, բնական պայմանների և ռեսուրսների, բնակչության և տնտեսության վերաբերյալ:

Վերջնար- դյունքները		<ul style="list-style-type: none"> • Ներկայացնել ՀՀ վարչական մարզերը, բնությունը (ռելիեֆ, կլիմա, ջրագրություն, կենսաբազմազանություն, վերընթաց գոտիականություն), բնակչության թիվը, դրա դինամիկան, կազմը, տեղաբաշխումն ու տարաբնակեցումը: • քարտեզի վրա ցույց տալ վարչական մարզերը ու դրանց կենտրոնները:
1	50	Արագածոտնի մարզ
1	51	Արարատի մարզ: Արմավիրի մարզ
1	52	Գեղարքունիքի մարզ
1	53	Լոռու մարզ
1	54	Կոտայքի մարզ
1	55	Թեմատիկ աշխատանք
1	56	Շիրակի մարզ
1	57	Սյունիքի մարզ
1	58	Վայոց ձորի մարզ: Տավուշի մարզ
1		Գործնական աշխատանք
1	60	ՀՀ-ն աշխատանքի միջազգային բաժանման համակարգում: Արտաքին տնտեսական կապերը
		Թեմա՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն
Նպատակ		<ul style="list-style-type: none"> • Ձևավորել գիտելիքներ և Արցախի Հանրապետության պատմաաշխարհագրական նկարագրի, բնության, բնական պայմանների և ռեսուրսների, բնակչության և տնտեսության վերաբերյալ:
		<ul style="list-style-type: none"> • Ներկայացնել Արցախի տարածքը և սահմանները, բնությունը (ռելիեֆ, կլիմա, ջրագրություն, կենսաբազմազանություն, վերընթաց գոտիականություն), բնակչության թիվը, դրա դինամիկան, կազմը, տեղաբաշխումն ու տարաբնակեցումը: • քարտեզի վրա ցույց տալ վարչական շրջաններն ու դրանց կենտրոնները:
1	61	Ընդհանուր բնութագիրը: Սահմանները: Բնական պայմանները
1	62	Բնակչությունը
1	63	Տնտեսություն

Թեմատիկ պլան

Հայաստանն աշխարհի քարտեզում:Սահմանները:Աշխարհագրական դիրք

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ինչպե՞ս է հնչում Հայաստան անունն աշխարհի տարբեր լեզուներով:
2. Ինչքա՞ն մակերես է զբաղեցնում Հայկական լեռնաշխարհը:
3. Ո՞րն է Հայկական լեռնաշխարհի բարձր գագաթը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- ❖ Միջազգային տարածում ունի *Armenia* , կա նաև *Արմանա*, *Սոմխեթի այլ անվանումներ* :
- ❖ Հայկական լեռնաշխարհի մակերեսը հասնում է մոտ 400հազ քառ.կմ :
- ❖ Հայկական լեռնաշխարհի բարձր գագաթը Արարատն է՝ 5165մ :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Հայկական լեռնաշխարհը:
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Արարատ լեռը :
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Սև, Կասպից և Միջերկրական ծովերը:

Երկրաբանական առանձնահատկությունները: Մակերևույթի հիմնական ձևերը:

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք են Հայկական լեռնաշխարհի գլխավոր լեռնաշղթաները, նշել երկուսը:
2. Որո՞նք են հայկական լեռնաշխարհի գործող հրաբուխները :
3. Որո՞նք են Հայկական լեռնաշխարհի գլխավոր օգտակար հանածոները, նշել երկուսը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- ❖ Հայկական լեռնաշխարհի ծալքաբեկորավոր լեռնաշղթաներն են՝ Տավրոսը, Արևելապոնտական լեռները. Փոքր Կովկասյան լեռները, որպես եզրային լեռներ և Հայկական Պարը:
- ❖ Հայկական լեռնաշխարհի գործող հրաբուխներն են Նեմրոյն ու Թոնդրակը:
- ❖ Լեռնաշխարհը հարուստ է շինանյութերով՝ տուֆ, պեղիտ, պեմզա, բազալտ, գրանիտ և մետաղներով՝ պղինձ, ոսկի, մոլիբդեն, երկաթ և այլն :

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Քարեզի վրա ցույց տալ ծալքաբեկորային լեռնաշղթաները/առնվազն երկու/:
- ❖ Թվարկել Հայկական լեռնաշխարհում առավել տարածված օգտակար հանածոները:
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Նեմրոյն ու Թոնդրակը:

Թեմատիկ պլան

Կլիմայական առանձնահատկությունները

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞ր ջերմային և կլիմայական գոտիներում է գտնվում Հայկական լեռնաշխարհը:
2. Որտե՞ղ են դիտվել
լեռնաշխարհի առավելագույն և նվազագույն ջերմաստիճանները:
3. Ի՞նչ օրինաչափությամբ է փոփոխվում տեղումների քանակը :

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- ❖ Հայկական լեռնաշխարհը գտնվում է ջերմային՝ բարեխառն գոտու , կլիմայական՝ մերձարևադարձային գոտում:
- ❖ Նվազագույն ջերմաստիճանը դիտվում է Կարսի և Աշոցքի սարահարթում՝ -46 աստիճան, իսկ առավելագույնը՝ Ուրմիա լճի մոտ՝ +46 աստիճան:
- ❖ Տեղումների քանակը ավելանում է ըստ տեղանքի բարձրության և ըստ ծովից ունեցած հեռավորության:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տա մերձարևադարձային կլիմայական գոտին
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Կարսի և Աշոցքի սարահարթերը և Սև ծովը
- ❖ Ներկայացնել ամառվա և ձմեռվա ցերեկվա տևողությունը :

Թեմատիկ պլան

Ջրագրական ցանցը

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞ր ջրային ավազաններին է պատկանում Հայկական լեռնաշխարհի գետերը :

2. Որո՞նք են Հայկական լեռնաշխարհի նշանավոր գետերը:

3. Որո՞նք են Հայկական լեռնաշխարհի խոշոր լճերը :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

❖ Հայկական լեռնաշխարհի գետերը պատկանում են Կասպից և Սև ծովերի, Պարսից ծոցի ավազաններին :

❖ Հայկական լեռնաշխարհի

նշանավոր գետերն են՝ Եփրատը, Տիգրիսը, Արաքսը(հայոց մայր գետ),

Կուրը և Ճորոխը:

❖ Հայկական լեռնաշխարհի խոշոր լճերն են Ուրմիան , Վանը և Սևանը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Թվարկել , որ ջրային ավազաններին են պատկանում Հայկական լեռնաշխարհի գետերը:

❖ Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ Հայկական լեռնաշխարհի նշանավոր գետերը / առնվազն երկու/:

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Վանա, Ուրմիա և Սևանա լճերը:

Թեմատիկ պլան

Հոդերը, բուսականությունը, կենդանական աշխարհը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է ամենատարածված հողատիպը Հայկական լեռնաշխարհում :
2. Որո՞նք են Հայկական լեռնաշխարհի ամենատարածված բուսատեսակները:
3. Որո՞նք են Հայկական լեռնաշխարհի ամենատարածված կենդանատեսակները: *առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա*

- ❖ Հայկական լեռնաշխարհի ամենատարածված հողատիպը՝ սևահողերն են:
- ❖ Հայկական լեռնաշխարհի ամենատարածված բուսատեսակներն են. ցորեն, մասրենի, ուրց:
- ❖ Հայկական լեռնաշխարհի ամենատարածված կենդանատեսակներ են. օձեր, գայլ, աղվես, լորը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Տարբերել տարածված հողատիպերը Հայկական լեռնաշխարհում:
- ❖ Թվարկել մի քանի բուսատեսակ:
- ❖ Թվարկել մի քանի կենդանատեսակ

Թեմատիկ պլան

Ընդհանուր ակնարկ ՀՀ սահմանների ձևավորումը, աշխարհագրական դիրքը հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որքա՞ն է ՀՀ տարածքը :
2. Որքա՞ն է ՀՀ բնակչության թիվը :
3. Որո՞նք են ՀՀ-ի հարևան պետությունները :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- ❖ ՀՀ տարածքը կազմում 29743քառ.կմ:
- ❖ ՀՀ բնակչության թիվն է 2960մլն մարդ :
- ❖ ՀՀ հարևան պետություններ են՝ Վրաստանը, Իրանը, Թուրքիան, Ադրբեջանը :
առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ-ի տարածքը:
- ❖ Ներկայացնել ՀՀ-ի բնակչության թիվը:
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ հարևան պետությունները :

Թեմատիկ պլան

Վարչատարածքային կառուցվածքը և տարածքային կառավարումը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք են ՀՀ վարչական միավորները :
2. Ո՞րն է ՀՀ -ի մայրաքաղաքը :
3. Ինչպիսի՞ն է ՀՀ ներկայիս վարչատարածքային կառուցվածքը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- ❖ ՀՀ վարչական միավորներն են՝ մարզերն և համայնքները:
- ❖ ՀՀ մարզերի անունները:
- ❖ ՀՀ մարզկենտրոնների անուններ:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ մարզերը
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ մարզկենտրոնները
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ իր բնակության մարզը և մարզկենտրոնը

Թեմատիկ պլան

Թեմա՝ Հայաստանի Հանրապետության բնությունը

Երկրաբանական կառուցվածքը: Օգտակար հանածոները:

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ինչու է ՀՀ տարածքը լեռնային:

2. Թվարկել լ օգտակար հանածոների գլխավոր հանքատեսակները :

3. Թվարկել ՀՀ-ում տարածվող հանքային ջրերի աղբյուրներ:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

❖ ՀՀ տարածքը գտնվում է երիտասարդ լեռնային գոտում

❖ Մետաղային և ոչ մետաղային հանածոներ

❖ Ջերմուկի, Արզնի, Դիլիջանի, Հանքավանի հանքային ջրերը

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Հայաստանի տեղը՝ Ալպ-Հիմալայան գեոսինկլինալային համակարգում:

❖ Թվարկել մետաղական օգտակար հանածոներ

❖ Թվարկել ոչ մետաղական օգտակար հանածոներ

Թեմատիկ պլան

Մակերևույթը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է ՀՀ ամենաբարձր կետը:
2. Որտե՞ղ է գտնվում ՀՀ ամենացածր կետը:
3. Ո՞րն է ՀՀ ամենաերկար լեռնաշղթան :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- ❖ Արագածի լեռնագագաթն է (4090 մ):
- ❖ ՀՀ տարածքի ամենացածր կետը Դեբեդ գետի հովիտը՝ 375մ:
- ❖ Զանգեզուրի լեռնաշղթան :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Արագած լեռը :
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Դեբեդ գետը:
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Զանգեզուրի լեռնաշղթան :

Թեմատիկ պլան

Մակերևույթը(շարունակությունը)

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է ՀՀ-ում բարձրությամբ երկրորդ գագաթը:

2. Ո՞րն է ամենաընդարձակ հարթավայրը:

3. Որո՞նք են Սևանը եզրավորող լեռնաշղթաները:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ .ՀՀ երկրորդ գագաթը՝ Կապուտջուղն է՝ 3904 մ :

❖ Ամենաընդարձակ հարթավայրը Արարատյան դաշտն է :

❖ Սևանը եզրավորվում է Գեղամա և Վարդենիսի լեռնավահաններով, Արեգունու, Սևանի և Արևելյան Սևանի լեռնաշղթաներով:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Կապուտջուղ գագաթը:

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ ամենաընդարձակ հարթավայրը:

❖ Քարտեզի վրա ցույց տա Սևանը եզրավորող լեռնաշղթաները:

Թեմատիկ պլան

Կլիմայի ընդհանուր բնութագիրը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞ր կլիմայական գոտում է գտնվում ՀՀ-ն:

2. Նշել ՀՀ բնակավայրերը, որտեղ դիտվում է ամենաբարձր և ամենացածր ջերմաստիճանները:

3. Երբ են դիտվում առավելագույն տեղումները:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ *ՀՀ գտնվում է մերձարևադարձային կլիմայական գոտում:*

❖ *Ամենաբարձր ջերմաստիճանը*

գրանցվել է Մեդրիում, ամենացածրը՝ Պաղակն բնակավայրում:

❖ *Առավելագույն տեղումները թափվում են մայիս-հունիս ամիսներին :*

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ *Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ-ի ամենաբարձր ջերմաստիճան ունեցող բնակավայրը՝ Մեդրին:*

❖ *Քարտեզի վրա ցույց տալ Աշոցքի սարահարթը կամ Արփի լիճը / Պաղակն բնակավայրը/:*

Թեմատիկ պլան

Տարվա կլիմայական եղանակները: Կլիմայի վերընթաց գոտիականություն
հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Տարվա ո՞ր եղանակներն են դիտվում ՀՀ-ում :

2. Որո՞նք են ՀՀ ամենատաք և ամենացուրտ ամիսները :

3. Որտեղ են ՀՀ-ում թափվում ամենաշատ տեղումները :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ ՀՀ-ում դիտվում է տարվա չորս եղանակները:

❖ Ամենացուրտ ամիսը՝ հունվարն է, իսկ ամենատաք ամիսը՝ հուլիսն է:

❖ Ամենաշատ տեղումները թափվում են Արագածի գագաթին :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Թվարկել ՀՀ-ում տարվա եղանակները:

❖ Քարեզի վրա ցույց տալ Արագած լեռը:

Թեմատիկ պլան

Ջրագրությունը:Գետերը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1.Որո՞նք են ՀՀ գլխավոր գետերը :

2.Ո՞ր գետն է սկիզբ առնում Սևանա լճից :

3.Ո՞րն է ՀՀ -ի ամենաերկար գետը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ Արփան, Ազատը, Որոտանը, Դեբեդը:

❖ Սևանա լճից սկիզբ է առնում Հրազդան գետը:

❖ ՀՀ-ի ամենաերկար գետը Ախուրյանն է / 186 կմ/:

առարկայի կարողանա չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ-ի վերոհիշյալ գետերը :

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Հրազդան գետը:

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Ախուրյան գետը:

Թեմատիկ պլան

Ջրագրությունը: Լճերը :Սևանալիճ

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք են ՀՀ տարածքի նշանավոր լճերը:

2. Ո՞րն է ՀՀ –ում ամենամեծ լիճը:

3. Ո՞րն է ՀՀ ամենամեծ ջրամբարը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ ՀՀ–ում նշանավոր լճերն են Արփի լիճը, Քարի լիճը, Պարզ լիճը:

❖ ՀՀ–ում ամենամեծը Սևանա լիճն է:

❖ ՀՀ–ում ամենամեծ ջրամբարը Ախուրյանն է:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ նշանավոր լճերը:

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Սևանա լիճը:

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Ախուրյանի ջրամբարը :

❖ Թվարկել լճերը ըստ ծագման:

Թեմատիկ պլան

Հողային ծածկույթը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞ր հողային տիպն է տարածված ՀՀ-ում :

2. Ո՞ր հողային տիպն է հումուսով հարուստ:

3. Ո՞րն է Ձեր բնակավայրում տարածված հողային տիպը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ ՀՀ-ում տարածված հողային տիպը՝ սևահողերն են:

❖ Հումուսով հարուստ են սևահողերը :

❖ Ձեր բնակավայրի հողատիպը :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Ցույց տալ սևահողերի տարածման շրջանները:

❖ Բնութագրել իր բնակավայրի հողային տիպը:

Թեմատիկ պլան

Բուսականությունը: Կենդանական աշխարհը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ի՞նչ բույսեր և կենդանիներ են հանդիպում իր բնակավայրում :

2. Որո՞նք են ՀՀ ամենատարածված բուսատեսակները:

3. Որո՞նք են ՀՀ ամենատարածված կենդանատեսակները :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

- ❖ Հանդիպում են թռչուններ, կրծողներ, սողուններ և անտառային գիշատիչներ :
- ❖ Ամենատարածված բուսատեսակներից են՝ մասրենին, օշինդր, հաճարենի, կաղնի:

- ❖ Բեզոարյան այծ, հայական վայրի ոչխար, իժ, կարիճ, աղվես, գայլ, արջ, վարազ և այլն:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Թվարկել վայրի կենդանատեսակները :
- ❖ Տարբերակել բուսատեսակները :
- ❖ Ծանոթ լինի իր բնակավայրի կենդանատեսակների առանձնահատկությունների ն :

Թեմատիկ պլան

Լանդշաֆտները: Վերընթաց գոտիականություն

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ի՞նչ է լանդշաֆտը:

2. Ո՞ր լանդշաֆտն է ամենատարածվածը ՀՀ-ում:

3. Ո՞րն է իր բնակավայրի լանդշաֆտը :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ Լանդշաֆտը բնական տարածք է, որը ունի իրեն բնորոշ հողեր, բույսեր և կենդանական աշխարհ:

❖ ՀՀ ում տարածված է լեռնատափաստանային լանդշաֆտը:

❖ Ներկայացնել իր բնակավայրի լանդշաֆտը

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Բացատրել << լանդշաֆտ >> հասկացությունը:

❖ Քարտեզի վրա ցույց տա լեռնատափաստանային լանդշաֆտի տարածման

շրջանները :

❖ Քարտեզի վրա ցույց տա իր բնակավայրը :

Թեմատիկ պլան

Բնօգտագործման և բնապահպանության խնդիրները

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ինչպիսի՞ գործոնների ազդեցությամբ են առաջանում բնապահպանական խնդիրները

2. Ինչու՞ է ՀՀ-ում կարևորվում անտառների պահպանությունը:

3. Թվարկե՞ք օդային ու ջրային ավազանների ու հողերի աղտոտման աղբյուրներ:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

- ❖ Բնապահպանական խնդիրներ առաջանում են մարդածին և բնածին գործոնների ազդեցությամբ:
- ❖ Անտառների շարունակվող կրճատումը առաջացնում է տարաբնույթ էկոլոգիական խնդիրներ:
- ❖ Օդային և ջրային ավազանները աղտոտող աղբյուրներն են ավտոմոբիլային տրանսպորտի արտանետումները, պղնձաձուլությամբ հոսքաջրերը, կենցաղային թափոնները :
առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա
- ❖ քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ-ում անտառների տարածման վայրերը :
- ❖ Թվարկե՞ք օդային ու ջրային ավազանների ու հողերի աղտոտման աղբյուրներ:

Թեմատիկ պլան

Հատուկ պահպանվող տարածքները: ՀՀ « Կարմիր գրքերը »

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Հատուկ պահպանվող տարածքների ի՞նչ տեսակներ գիտեք:

2. Ի՞նչ է արգելոցը

3. Ինչ են իրենցից ներկայացնում «Կարմիր գրքերը»:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ Արգելոցներ, արգելավայրեր, ազգային պարկեր:

❖ Արգելոցը հատուկ պահպանվող տարածք է, որտեղ արգելվում է մարդու տնտեսական գործունեությունը :

❖ Անհետացածևոչնչացման վտանգի տակ գտնվող բուսատեսակների և կենդանա տեսակների պահպանման մասին տեղեկություններ:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Թվարկեք ՀՀ հատուկ պահպանվող տարածքներ:

❖ Թվարկել ոչնչացման վտանգի տակ գտնվող կենդանատեսակներ :

❖ Թվարկել <<Կարմիր գրքի>> տեսակները:

Թեմայի ամփոփում

Հայաստանի Հանրապետության բնակչությունը

[Թեմատիկ պլան](#)

Ընդհանուր ակնարկ:Թվաքանակի շարժընթացը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1.Որքան է ՀՀ բնակչության թիվը:

2. Որ քա՞ն է ՀՀ բնակչության միջին խտությունը:

3.Ըստ բնակչության թվաքանակի Հայաստանի Հանրապետությունը ինչպիսի՞ պետություն է համարվում:

առարկայի չափորոշային նվազագույն և միջին պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ ՀՀ բնակչության թիվը կազմում է մոտ 3 մլն մարդ :

❖ ՀՀ բնակչության միջին խտությունը 105մարդ/ քառ.կմ :

❖ ՀՀ-ն դասվում է բնակչության թվով փոքր պետությունների շարքին:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Նշել ՀՀ բնակչության թիվը:

❖ Նշել ՀՀ բնակչության միջին խտությունը:

❖ Նշել հայերի թվաքանակը աշխարհում:

Թեմատիկ պլան

Բնակչության թվի բնական և մեխանիկական շարժընթացը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞ր ցուցանիշն է պատկերացում տալիս Հայաստանի Հանրապետության բնակչության

թվի բնական շարժի մասին:

2. Որքա՞ն է ՀՀ ներկայիս բնական աճը և ինչ ցուցանիշներով է այն ձևավորվում :

3. Մեխանիկական շարժի ի՞նչ տարատեսակներ գիտեք:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

- ❖ ՀՀ բնակչության թվի փոփոխությունը կախված է բնական և մեխանիկական շարժերից :
- ❖ Ներկայիս բնական աճը 0,3–0,5տոկոս, այն ձևավորվում է ծնվածների և մահացածների թվերի տարբերությամբ
- ❖ Մեխանիկական շարժի տարատեսակներն են ներգաղթը և արտագաղթը:
առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա
- ❖ Տարբերել բնական և մեխանիկական շարժերը:
- ❖ Տալ բնական աճի սահմանումը:
- ❖ Բացատրել արտագաղթի պատճառները:

Թեմատիկ պլան

Բնակչության կազմը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն և միջին պահանջները ստուգելու համար

1. Ըստ բնակչության ազգային կազմի ինչպիսի՞ երկիր է ՀՀ-ն:
2. Ինչպիսի՞ն է ՀՀ բնակչության տարիքային և սեռային կազմը:
3. Ինչպիսի՞ն է բնակչության կազմը ըստ բնակավայրերի տիպերի:
4. Ի՞նչ ազգային փոքրամասնություններ են բնակվում ՀՀ-ում:
5. Ի՞նչ կրոն են դավանում հայերը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն և միջին պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

- ❖ ՀՀ ազգային կազմը միատարր է :
- ❖ Մեռային կազմում գերակշռում են կանայք:
Ըստ տարիքային խմբերի բաժանվում է՝ մինչ աշխատունակ/երեխաներ/, աշխատունակ/չափահասներ/ և հետաշխատունակ/թոշակային/ տարիք:
- ❖ Ըստ բնակավայրերի տիպի առանձնացվում են քաղաքներ և գյուղեր:
- ❖ Ազգային փոքրամասնություններից են՝ եզդիները/թվաքանակով երկրորդ ազգն է ՀՀ-ում/, ռուսները, ասորիներ, հույները, ուկրաինացիներ:
- ❖ Հայերը դավանում են քրիստոնեություն, Հայ Առաքելական եկեղեցու հետևորդներ են:

առարկայի չափորոշային նվազագույն և միջին պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Ներկայացնել ՀՀ բնակչության տարիքային խմբերը:
- ❖ Նշել ՀՀ բնակչության սեռային կազմը :
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ խոշոր քաղաքները:
- ❖ Թվարկել ՀՀ-ում բնակվող ազգային փոքրամասնությունները և նրանց բնակեցման վայրերը:
- ❖ Նշել որ կրոնի ո՞ր ուղղությունն են դավանում հայերը:

Աշխատանքային ռեսուրսները

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ինչ է աշխատանքային ռեսուրսը:

2. Ինչ է տնտեսապես ակտիվ բնակչությունը:

3. Որտե՞ղ են կենտրոնացված ՀՀ աշխատանքային ռեսուրսները:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

- ❖ Աշխատանքային ռեսուրսը բնակչության այն խումբն է, ովքեր իրենց մտավոր և ֆիզիկական կարողություններով ունակ են աշխատելու տնտեսության որևէ բնագավառում:
- ❖ Բնակչության այն խումբը, որն ունի սեփական եկամուտ կոչվում է տնտեսապես ակտիվ բնակչություն:
Դրանք բոլոր աշխատողները և աշխատանք փնտրողներն են:
- ❖ ՀՀ աշխատանքային ռեսուրսները կենտրոնացված են հիմնականում Երևանում:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Տարբերակել ընդհանուր բնակչության մեջ աշխատունակ տարիքը
- ❖ Տարբերակել թոշակային տարիքը՝ 63 տարեկան
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Երևանը

Թեմատիկ պլան

Բնակչության տեղաբաշխումը: Տարաբնակեցումը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞ր ցուցանիշն է ցույց տալիս բնակչության տեղաբաշխման պատկերը :

2. Բնակավայրերի ի՞նչ տեսակներ գիտեք:

3. Քանի՞ քաղաքային բնակավայր կա ՀՀ-ում:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

- ❖ Բնակչության տեղաբաշխման պատկերը արտահայտվում է բնակչության միջին խտության ցուցանիշով:
- ❖ ՀՀ բնակավայրերի տեսակներն են քաղաքներ և գյուղեր
- ❖ ՀՀ –ում կա 49 քաղաքային բնակավայր:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ ամենախիտ բնակեցված մարզերը՝ Արարատը և Արմավիրը:
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ ամենանոսր բնակեցված մարզերը՝ Վայոց Ձորը և Սյունիքը :
- ❖ Նշել իր բնակավայրը քաղաք է, թե՛ գյուղ:

Խոշոր քաղաքները

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է ՀՀ-ի միլիոնանոց քաղաքը:

2. Որո՞նք են ՀՀ խոշոր քաղաքները :

3. Որոնք են ՀՀ մարզային կենտրոնները:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ ՀՀ-ում միլիոնանոց քաղաքը Երևանն է:

❖ Գյումրի, Վանաձոր, Վաղարշապատ, Կապան, Հրազդան:

❖ ՀՀ մարզկենտրոններն են՝ Արմավիրը, Գյումրին, Վանաձորը, Իջևանը, Գավառը, Աշտարակը, Արարատը, Եղեգնաձորը, Կապանը և Հրազդանը:

❖ Ըստ աշխարհագրական նշանակության ՀՀ-ում քաղաքները լինում են համապետական, մարզային, տեղական նշանակության քաղաքներ :

❖ Ըստ գործառույթի Շիրակը աչքի է ընկնում մշակութային, արվեստի, արհեստի, սպորտի, տեքստիլ արտադրության բնագավառներում: Համարվում է նաև երկաթուղային հանգույց: Վանաձորն ունի առողջարանային նշանակություն, քիմիական ադյունաբերություն, ռեկրեացիոն կենտրոններ, ջերմաէլեկտրակայաններ:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Երևանը, Գյումրին:

❖ Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ խոշոր քաղաքները:

❖ Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ մարզերը մարզկենտրոններով:

Թեմատիկ պլան

Մայրաքաղաք Երևան

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որն է ՀՀ համապետական կենտրոնը:

2. Ով է Երևանի գլխավոր հատակագծի հեղինակը:

3. Ի՞նչ գործառույթներ է կատարում Երևանը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ ՀՀ մայրաքաղաքը Երևանն է:

❖ Երևանի գլխավոր հատակագծի հեղինակը Ալեքսանդր Թամանյանն է:

❖ Երևանը կատարում է մի շարք

քաղաքական, տնտեսական, մշակութային, կրթական

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Նշել ՀՀ-ի համապետական կենտրոնը:

❖ Նշել Երևանի գլխավոր հատակագծի հեղինակի անունը :

❖ Թվարկել մի քանի կրթամշակութային կենտրոնները:

Թեմայի ամփոփում

Կիսամյակային ամփոփիչ աշխատանք

ՀՀ տնտեսությունը :Ընդհանուր բնութագիրը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1.Որո՞նք են նախախորհրդային Հայաստանի տնտեսության մասնագիտացված ճյուղերը:

2.Ինչպիսի՞ երկիր է ՀՀ-ն տնտեսության կառուցվածքով:

3.Ո՞րն է ՀՀ տնտեսության առաջատար ճյուղը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ Նախախորհրդային Հայաստանում զարգացավ պղնձաձուլությունը, գինու–կոնյակի արտադրությունը, բամբակագործությունը և պտղաբուծությունը:

❖ ՀՀ-ն տնտեսության կառուցվածքով ինդուստրիալ–ագրարային երկիր է:

❖ ՀՀ տնտեսության առաջատար ճյուղը արդյունաբերությունն է:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Թվարկել նախախորհրդային Հայաստանի մասնագիտացված ճյուղերը /մի քանիսը/:

❖ Ներկայացնել ՀՀ տնտեսության կառուցվածքով ինչպիսին է:

❖ Ներկայացնել ՀՀ տնտեսության առաջատար ճյուղը:

Թեմատիկ պլան

ՀՀ արդյունաբերությունը: Ընդհանուր բնութագիրը: Ճյուղային կառուցվածքը հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Արդյունաբերության ո՞ր ճյուղերի ծավալն է մեծ արդյունաբերության ճյուղային ընդհանուր կառուցվածքում:

2. Որո՞նք են ՀՀ արդյունաբերական հանգույցները:

3. Ո՞ր բնական ռեսուրսների ներկրումից է կախված ՀՀ տնտեսական զարգացումը: *առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.*

❖ Արդյունաբերության ճյուղային ընդհանուր կառուցվածքում մեծ է հանքարդյունաբերության, սննդի արդյունաբերության բաժինը:

❖ ՀՀ-ում ձևավորված են վեց արդյունաբերական հանգույցներ՝ Երևանի, Գյումրու, Վանաձարի, Հրազդանի, Ալավերդու, Կապան-Քաջարանի:

❖ ՀՀ տնտեսական զարգացումը կախված է բնական գազի, նավթամթերքների, կիսաֆաբրիկատների ներկրումից:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Թվարկել արդյունաբերության ճյուղերը:

❖ Թվարկել արդյունաբերական հանգույցները:

❖ Թվարկել ներկրվող ապրանքատեսակները :

Թեմատիկ պլան

Վառելիքաէներգետիկ համալիրը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք են ՀՀ էլեկտրակայանների տեսակները :

2. ՀՀ էլեկտրաէներգիայի արտադրության կառուցվածքում էներգետիկայի որ ոլորտն է առաջատարը:

3. Ո՞ր է ՀՀ միակատմային էլեկտրակայանը :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

- ❖ ՀՀ էլեկտրակայանն էլեկտրաէներգիայի տեսակներն են՝ Ջէկ, Ջրէկ, Աէկ, Հողմային:
- ❖ ՀՀ էլեկտրաէներգիայի արտադրության կառուցվածքում առաջատար է Ջէկ-ից՝ Երևանի, Հրազդանի, Վանաձորի ստացած էլեկտրաէներգիան:
- ❖ ՀՀ միակատմային էլեկտրակայանը Մեծամորի ատոմակայանն է:
- ❖ Այլընտրանքային էներգիայի աղբյուրներն են քամու, արևի, երկրի ընդերքի էներգիան:
- ❖ ՀՀ առավել հզոր էլեկտրակայաններն են Հրազդանի ջէկը, Մեծամորի աէկը, Երևանի ջէկը, Արգելի ջրէկը, Տաթևի ջրէկը, Շամբի ջրէկը, Քանաքառեի ջրէկը

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար

սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Թվարկել ՀՀ ավանդական էլեկտրակայանները:
- ❖ Թվարկել ջէկ-երը :
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ աէկի գտնվելու վայրը:

Մետալուրգիական արդյունաբերությունը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ինչու է մետաղաձուլությունը Հայաստանում համարվում տնտեսության հին ճյուղ:

2. Ի՞նչ ենթաճյուղերից է բաղկացած ՀՀ մետալուրգիական համալիրը:

3. Որո՞նք են ՀՀ մետաղաձուլական գործարանները:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ Ք.ա 4րդ հազարամյակից ՀՀ–ում

գրադվել են մետաղաձուլությամբ, ունենալով զգալի պաշարներ:

❖ ՀՀ մետալուրգիական համալիրի ենթաճյուղերն են մոլիբդենի, ոսկու, ալյումինի, բազմամետաղների:

❖ ՀՀ մետաղաձուլական գործարաններ կան

Ալավերդի, Ջանգեզուրի, Արարատի տարածաշրջաններում:

❖ Մեծ արդյունաբերական նշանակություն ունեն Սոտքի և Մեղրաձորի հանքավայրերը, որտեղից ստացվող հումքը վերամշակվում է Արարատի ոսկու կորզման ֆաբրիկայում:

❖ Հանքավայրերի մոտ առաջանում են պոչամբարներ, ինչպես նաև թունավոր գազերի արտանետում մթնոլորտ(ծծմբի երկօքսիդ), որից առաջանում են թթվային անձրևներ:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Բացատրել Հայաստանում մետաղաձուլության հին ճյուղի առկայությունը :

❖ Թվարկել ՀՀ մետալուրգիական համալիրի ենթաճյուղերը :

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Ալավերդին, Ջանգեզուրը, Արարատը :

Մեքենաշինությունը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք են ՀՀ մեքենաշինության գլխավոր ճյուղերը :

2. Որո՞նք են ՀՀ-ում մեքենաշինության կենտրոնները :

3. Ո՞ր նախադրյալը կնպաստի մեքենաշինության հետագա զարգացմանը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

- ❖ ՀՀ մեքենաշինության գլխավոր ճյուղերն են էլեկտրատեխնիկականը, հաստոցաշինակար և գործիքաշինականը, սարքաշինությունը, ռադիոէլեկտրանային արդյունաբերությունը:
- ❖ ՀՀ-ում մեքենաշինության կենտրոններն են Երևանը, Վանաձորը, Գյումրիը, Հրազդանը:
- ❖ Մեքենաշինության հետագա զարգացմանը նպաստում է որակյալ աշխատանքային ռեսուրսները :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Թվարկել ՀՀ մեքենաշինության ենթաճյուղերը
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ մեքենաշինության կենտրոնները
- ❖ Նշել որակյալ աշխատանքային ռեսուրսներով կենտրոնացված բնակավայրերը
- ❖ Ներկայացնել մեքենաշինության տեղաբաշխումը:
- ❖ Բնութագրել մեքենաշինության արդի խնդիրները:

Քիմիական արդյունաբերությունը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1.Ի՞նչ ռեսուրսներ կան քիմիական արդյունաբերության զարգացման համար:

2.Ի՞նչ նախադրյալներ կան Հայաստանում քիմիական արդյունաբերության բազմակողմանի և արագ զարգացման համար:

3.Ի՞նչ արտադրատեսակներ է թողարկում քիմիական արդյունաբերությունը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ Քիմիական արդյունաբերության զարգացման համար հումք է հանդիսանում բնական կրաքարը,կերակրի աղը, գունավոր մետաղաձուլության ծծմբային թափոնները:

❖ Քիմիական արդյունաբերության զարգացման համար նախադրյալներ են հանդիսացել որակյալ քիմիկոս կադրերը, բնական գազի առկայությունը:

❖ Քիմիական արդյունաբերությունը թողարկում է

սինթետիկ կաուչուկ, ազոտական պարարտանյութեր, ներկեր, լաքեր,դեղեր :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Թվարկել հանքավայրերը՝ Արարատը, Երևանի աղի հանքը:

❖ Նշել քիմիայի զարգացման հենքը:

❖ Թվարկել քիմիական արդյունաբերության արտադրատեսակներ:

Թեթև արդյունաբերությունը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Հումքի ի՞նչ տեսակներն են օգտագործվում թեթև արդյունաբերության մեջ:

2. Որո՞նք են թեթև արդյունաբերության ենթաճյուղերը:

3. Որտե՞ղ է գտնվում ՀՀ գորգերի մեքենայացված արտադրությունը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

- ❖ Թեթև արդյունաբերության մեջ օգտագործվում են՝
կաշի, բուրդ, բամբակ, մետաքս, որոնք հիմնականում ներկրվում են դրսից:
- ❖ Թեթև արդյունաբերության ենթաճյուղերն են տեքստիլ, տրիկոտաժեղենի, կաշվի-կոշիկի, կարի, գորգերի արտադրությունը :
- ❖ ՀՀ գորգերի մեքենայացված արտադրությունը իրականացվում է Իջևանի գորգագործական կոմբինատում:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Թվարկել թեթև արդյունաբերության հումքային բազան:
- ❖ Թվարկել թեթև արդյունաբերության ենթաճյուղերը :
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Իջևան քաղաքը:
- ❖ Նշել Խորհրդային տարիներին թեթև արդյունաբերության տեղը և դերը, արտադրատեսակները:
- ❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ թեթև արդյունաբերական նախկին և ներկա կենտրոնները:

Արդյունաբերության նորագույն ճյուղերը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք են ՀՀ արդյունաբերության նորագույն ճյուղերը:
2. Որո՞նք են արդյունաբերության նորագույն ճյուղերի զարգացման նախադրյալները ՀՀ-ում:
3. Որո՞նք են արդյունաբերության նորագույն ճյուղերի գործունեության հիմնական ուղղությունները:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

- ❖ ՀՀ արդյունաբերության նորագույն ճյուղերը են լազերային տեխնիկայի արտադրություն, տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ,
- ❖ ՀՀ-ում արդյունաբերության նորագույն ճյուղերի զարգացման նախադրյալներն են կրթության և գիտության զարգացումը, ոչ նյութատար և ոչ էներգատար , բայց գիտատար և որակյալ աշխատանք պահանջող ճյուղերի առկայությունը:
- ❖ Արդյունաբերության նորագույն ճյուղերի գործունեության հիմնական ուղղություններն են տեղեկատվական տեխնոլոգիաների բնագավառը:
- ❖ Հայաստանի տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ընկերությունների հիմնական մասնագիտացումներն են՝ կիսահաղորդիչների նախագծումը, ծրագրային ապահովման պատվերների իրականացումը, ֆինանսական ծրագրերի մշակումը, մուլտիմեդիա նախագծումը, ինտերնետային ծրագրավորումը, տեղեկատվական համակարգերի մշակումը և այլը:
- ❖ Կարող է ապահովել ՀՀ-ում տնտեսության հզորացում, նոր աշխատատեղերի ստեղծում, բնակչության բարեկեցության բարձրացում:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Թվարկել արդյունաբերության նորագույն ճյուղերի կենտրոնները / Երևանը, Գյումրիը, Աշտարակը/:
- ❖ Թվարկել արդյունաբերության նորագույն ճյուղերի զարգացման նախադրյալները:
- ❖ Թվարկել արդյունաբերության նորագույն ճյուղերը:
- ❖ Թվարկել ՀՀ ՏՏ ընկերությունների արտադրատեսակները:
- ❖ Վերլուծել ՀՀ-ում արդյունաբերության նորագույն ճյուղերի զարգացման կարևորությունը:

Արդյունաբերության այլ ճյուղերը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք են ՀՀ արդյունաբերության օժանդակ և տեղական նշանակության ճյուղերը:

2.Թվարկել շինանյութերի արդյունաբերության ենթաճյուղերը :

3.Որո՞նք են ապակու և հախճապակու արտադրատեսակները :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ ՀՀ –ում օժանդակ և տեղական նշանակության ճյուղերն են՝ շինանյութերի, ապակու և հախճապակու, փայտամշակման արդյունաբերությունը:

❖ ՀՀ–ում շինանյութերի արդյունաբերության ենթաճյուղերն են՝ բնական շինանյութերի արտադրություն, կապակցող և մածող նյութերի, բետոնի ու երկաթ–բետոնե իրերի արտադրություն:

❖ ՀՀ–ում ապակու և հախճապակու արտադրատեսակներն են՝ շշեր, ապակե տարաներ, հաղճապակի, ճենապակի, բյուրեղապակի, էլեկտրաջահեր, կենցաղային օգտագործման իրեր :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Թվարկել ՀՀ արդյունաբերության օժանդակ և տեղական նշանակության ենթաճյուղերը :

❖ Թվարկել շինանյութերի արդյունաբերության ենթաճյուղերը :

❖ Թվարկել ապակու և հախճապակու արդյունաբերության արտադրատեսակները:

Գյուղատնտեսության ընդհանուր բնութագիրը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ի՞նչ ենթաճյուղերից է կազմված գյուղատնտեսությունը:
2. ՀՀ գյուղատնտեսության ճյուղային կառուցվածքում ո՞ր ենթաճյուղի տեսակարար կշիռն է մեծ:
3. Քանի՞ մշակաբույս է մշակվում ըստ ՀՀ բնակլիմայական պայմանների :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

- ❖ ՀՀ գյուղատնտեսությունը կազմված է բուսաբուծությունից և անասնապահությունից
- ❖ ՀՀ գյուղատնտեսության ճյուղային կառուցվածքում մեծ է բուսաբուծության տեսակարար կշիռը:
- ❖ ՀՀ բնակլիմայական պայմաններում կարելի է մշակել շուրջ 100 մշակաբույս /աշխարհում մշակաբույսերի թիվը 1600 է/:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- ❖ Թվարկել գյուղատնտեսության ենթաճյուղերը:
- ❖ Ներկայացնել բուսաբուծության ենթաճյուղերը:
- ❖ Ներկայացնել ըստ բնակլիմայական պայմանների մշակվող հիմնական մշակաբույսերը:

Հողային ֆոնդը: Գյուղատնտեսական հողաբարելավումը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ի՞նչ է հողաբարելավումը :

2. Որո՞նք են Հայաստանում հողերի հողաբարելավման հիմնական տեսակները:

3. Ինչ կառուցվածքային բաղադրիչներ ունի ոռոգման համակարգը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

❖ Հողաբարելավումը միջոցառումների համակարգ

է, որի միջոցով բարելավում է հողի վիճակը:

❖ Հայաստանում հողերի հողաբարելավման հիմնական տեսակներն են

արհեստական ոռոգումը, քարամաքումն և չորացումը, հակաէրոզիոն միջոցառումները:

❖ Ոռոգման համակարգ են՝ ջրանցքները, ջրամբարները, պոմպակայանները:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

❖ Նշել Արարատյան դաշտում հողաբարելավման տեսակը :

❖ Տարբերակել հողաբարելավման հիմնական տեսակները:

❖ Քարտեզի վրա ցույց տալ Ախուրյանի ջրամբարը, Էջմիածնի, Թալինի, Շիր

ակի ջրանցքները:

Թեմատիկ պլան

Բուսաբուծությունը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ի՞նչ մշակաբույսեր են աճեցնում ՀՀ-ում/Թվարկել մի քանիսը/:
2. Ո՞ր բացարձակ բարձրություններն են տարածվում դաշտավարության վերին սահմանը:
3. Թվարկել ՀՀ-ում խաղողագործական 2 շրջան:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- ՀՀ-ում աճող մշակաբույսերից են՝ ցորեն, գարի, հաճար և այլն:
- Մեր հանրապետությունում դաշտավարության վերին սահմանը հասնում է մինչև 2200մ բարձրությունները
- ՀՀ-ում խաղողագործական 2 շրջաններից են՝ Արարատյան դաշտ, հյուսիս-արևելքը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել մշակաբույսերը:
- Նշել ՀՀ-ի դաշտավարության վերին սահմանը:
- Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ խաղողագործության շրջանները /առնվազն երկուսը/:

Թեմատիկ պլան

Անասնապահությունը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք են ՀՀ անասնապահության գլխավոր ենթաճյուղերը:
2. Ի՞նչ արտադրատեսակներ են ստացվում անասնապահությունից:
3. Ոչխարաբուծության ո՞ր ուղղությունն է զարգացած ՀՀ-ում:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- ՀՀ անասնապահության գլխավոր ենթաճյուղերն են խոշոր եղջերավոր և մանր եղջերավոր անասնապահությունը:
- Անասնապահությունից ստացվում է՝ կաթ, միս, բուրդ, մորթի, կաշի, սալ և այլն:
- ՀՀ-ում զարգացած է ոչխարաբուծության մսակաթնաբրդատու ուղղությունը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել խոշոր և մանր եղջերավոր կենդանիները:
- Թվարկել այն արտադրատեսակները, որոնք տալիս է անասնապահությունը:
- Թվարկել ոչխարաբուծության տարածման շրջանները:

Թեմատիկ պլան

Գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակումը:

Ագրոարդյունաբերական համալիրը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Տնտեսության ո՞ր ճյուղերն են ներառված ագրոարդյունաբերական համալիրում:
2. Սննդի արդյունաբերության ո՞ր ենթաճյուղերն են մասնագիտացված ՀՀ-ում:
3. Որո՞նք են սննդի արդյունաբերության տեղական նշանակության ենթաճյուղերը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Ագրոարդյունաբերական համալիրում ներառված է գյուղատնտեսությունը և սննդի արդյունաբերությունը:
- ՀՀ-ի սննդի արդյունաբերության մասնագիտացված ենթաճյուղերից են մրգի ու բանջարեղենի պահածոների արտադրությունը, գինու-կոնյակի, պահածոների և հանքային ջրերի արտադրությունները:
- Սննդի արդյունաբերության տեղական նշանակության ճյուղերն են պանրագործությունը, ալրաղաց և մսի , ծխախոտի, շաքարի, կերակրի աղի, հրուշակեղենի և այլ արտադրատեսակներ:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել ՀՀ ագրոարդյունաբերական համալիրի մասնագիտացված ճյուղերը:
- Թվարկել ՀՀ ագրոարդյունաբերական համալիրի մասնագիտացված ենթաճյուղերը:
- Թվարկել ՀՀ-ի սննդի արդյունաբերության տեղական նշանակության ենթաճյուղերը:

Գործնական աշխատանք2

ՀՀ Տրանսպորտի ընդհանուր բնութագիրը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք են ՀՀ տրանսպորտի գլխավոր տեսակները:
2. Ի՞նչ առավելություն ունի ավտոմոբիլային տրանսպորտը /թվարկել երկու պատճառ/
3. Տրանսպորտի ո՞ր տեսակն է գրավում առաջին տեղը բեռնափոխադրումների ծավալով և ուղևորափոխադրումների ընդհանուր քանակով:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- ՀՀ-ում առկա տրանսպորտի գլխավոր տեսակներն են՝ երկաթուղային, ավտոմոբիլային, օդային, խողովակաշարային, էլեկտրահաղորդային:
- ՀՀ տարածքի փոքրությունը և բարդ ռելիեֆի պայմանները նպաստում են ավտոմոբիլային տրանսպորտի առավելությանը:
- ՀՀ-ում բեռնաշրջանառությամբ առաջատարն է երկաթուղային տրանսպորտը, իսկ ուղևորաշրջանառությամբ՝ ավտոմոբիլայինը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Բացատրել ՀՀ տրանսպորտի գլխավոր տեսակների առանձնահատկությունները:
- Թվարկել ավտոմոբիլային տրանսպորտի զարգացման առավելությունները:
- Թվարկել տրանսպորտի միջոցներ, որոնք առաջատար են բեռնաշրջանառությամբ և ուղևորաշրջանառությամբ :

Թեմատիկ պլան

Տրանսպորտի գլխավոր տեսակները

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք են ՀՀ տրանսպորտի գլխավոր տեսակները:
2. Որո՞նք են ՀՀ երկաթուղային հանգույցները:
3. Տրանսպորտի ո՞ր տեսակն է համարվում ամենաերիտասարդը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- ՀՀ-ի տրանսպորտի գլխավոր տեսակներն են՝ ավտոմոբիլային, երկաթուղային, օդային, խողովակաշարային:
- ՀՀ երկաթուղային հանգույցներն են՝ Երևանը, Գյումրին և Հրազդանը:
- ՀՀ-ի ամենաերիտասարդ տրանսպորտի տեսակը խողովակաշարայինն է:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել ՀՀ-ի տրանսպորտի գլխավոր տեսակները:
- Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ-ի երկաթուղային գլխավոր հանգույցները:
- Նշել ՀՀ-ում ամենաերիտասարդ տրանսպորտի գլխավոր տեսակները:

Թեմատիկ պլան

ՀՀ սպասարկման ոլորտ: Ընդհանուր բնութագիրը

Կրթության և գիտության ճյուղերը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք են սպասարկման ոլորտի ճյուղերը:
2. Ո՞րն է ՀՀ մայր բուհը:
3. Ինչպիսի՞ արժեքներ են ստեղծվում սպասարկման ոլորտում:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Սպասարկման ոլորտի ճյուղերն են՝ առևտուր, կրթություն, գիտություն, առողջապահություն, մշակույթ, սպորտ, կապ, կենցաղային, ֆինանսավարկային սպասարկում և այլն:
- ՀՀ մայր բուհը ԵՊՀ-ն է:
- Սպասարկման ոլորտում ստեղծվում են հոգևոր, մշակութային արժեքներ:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել սպասարկման ոլորտի ճյուղերը :
- Նշել ՀՀ մայր բուհը:
- Թվել սպասարկման ոլորտի ստեղծած արժեքները:

Թեմատիկ պլան

Մշակույթը, առողջապահությունը, առևտուրը և այլ ճյուղեր

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Մշակութային ի՞նչ հիմնարկներ գիտեք ՀՀ-ում:
2. Ինչպիսի՞ն է առողջապահության դերը:
3. Որո՞նք են ՀՀ ամբողջ տնտեսությանը սպասարկող հատուկ կարևորության ճյուղերը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Մշակութային օջախներ են՝ թատրոն, կինոթատրոն, թանգարան, գրադարան, պատկերասրահ և այլն:
- Առողջապահության դերը մեծ է առողջության պահպանման, վերականգման, հիվանդությունների կանխարգելման, բնակչության վերարտադրության, ծննդաբերության սպասարկման և աշխատանքային ռեսուրսների աշխատունակության պահպանման գործում:
- ՀՀ ամբողջ տնտեսությանը սպասարկող հատուկ կարևորություն ունեն մշակույթը, առողջապահությունը, կենցաղային և ֆինանսավարկային սպասարկումը, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացումը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել ՀՀ մշակութային օջախներից մի քանիսը:
- Ներկայացնել առողջապահության դերը մարդու կյանքում:
- Թվարկել ծառայությունների ոլորտի մեջ մտնող ճյուղերից մի քանիսը :

Թեմատիկ պլան

Զբոսաշրջությունը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ի՞նչ դեր ունի զբոսաշրջությունը տնտեսության մեջ:
2. Ինչը՞ նպաստեց ՀՀ-ում զբոսաշրջության զարգացմանը:
3. ՀՀ ո՞ր քաղաքն է համարվում ձմեռային սպորտի համահայկական գլխավոր կենտրոն:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Զբոսաշրջությունը տնտեսության այն ճյուղն է, որն ապահովում է բնակչության հանգստի կազմակերպումը, աշխատանքից ազատ ժամանակի արդյունավետ օգտագործումը, մարդկանց ուժերի և առողջության վերականգնումը:
- ՀՀ-ում զբոսաշրջության զարգացմանը նպաստեց առողջարանային և պատմամշակութային ծառայությունների մակարդակի բարձրացումը, ժամանակակից ավտոմայրուղիների կառուցումը, մասնագետ կադրերի պատրաստումը:
- Ծաղկաձորը ձմեռային սպորտի համահայկական գլխավոր կենտրոնն է:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Նշել զբոսաշրջության կարևորությունը ՀՀ-ում:
- Ներկայացնել ՀՀ զբոսաշրջության զարգացման արդի միտումները:
- Քարտեզի վրա ցույց տալ Կոտայքի մարզը և Ծաղկաձոր քաղաքը:

Հարցեր և առաջադրանքներ «Հայաստանի Հանրապետության տնտեսությունը» բաժնի կրկնության համար

ՀՀ վարչական մարզերը

Թեմատիկ պլան

Արագածոտնի մարզ

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է Արագածոտնի մարզկենտրոնը:
2. Որո՞նք են Արագածոտնի մարզի քաղաքները:
3. Որո՞նք են Արագածոտնի մարզի տնտեսության մասնագիտացման 2 ճյուղ:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Մարզի մարզկենտրոնը Աշտարակ քաղաքն է:
- Արագածոտնի մարզի քաղաքներն են՝ Աշտարակ, Թալին, Ապարան:
- Արագածոտնի մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերն են՝ գյուղատնտեսություն, արդյունաբերություն :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ մարզի մարզկենտրոնը, քաղաքները:
- Քարտեզի վրա ցույց տալ մարզի պատմամշակութային կոթողները և տեսարժան վայրերը :

Թեմատիկ պլան

Արարատի մարզ: Արմավիրի մարզ

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է Արարատի և Արմավիրի մարզկենտրոնները:
2. Որո՞նք են Արարատի և Արմավիրի մարզերի քաղաքները:
3. Որո՞նք են Արարատի և Արմավիրի մարզերի տնտեսության մասնագիտացման հիմնական ճյուղերը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Մարզի մարզկենտրոններն են՝ Արտաշատ և Արմավիր քաղաքները:
- Արարատի մարզի քաղաքներն են՝ Մասիս, Արտաշատ, Արարատ, Վեդի: Արմավիրի մարզի քաղաքներն են՝ Արմավիր, Վաղարշապատ, Մեծամոր:
- Մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերն են՝ գյուղատնտեսություն և արդյունաբերությունը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ մարզերի մարզկենտրոնը, քաղաքները:
- Նշել մարզի մասնագիտացված ճյուղերը:

Թեմատիկ պլան

Գեղարքունիքի մարզ

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է Գեղարքունիքի մարզկենտրոնը:
2. Որո՞նք են Գեղարքունիքի մարզի քաղաքները:
3. Որո՞նք են Գեղարքունիքի մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Գեղարքունիքի մարզի մարզկենտրոնը Գավառ քաղաքն է:
- Գեղարքունիքի մարզի քաղաքներն են՝ Մարտունի, Ճամբարակ, Սևան, Գավառ, Վարդենիս:
- Նշել մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերից են ձկնաբուծություն, հանքարդյունաբերություն, գյուղատնտեսություն:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ մարզի մարզկենտրոնը, քաղաքները:
- Նշել մարզի մասնագիտացված ճյուղերը:

Թեմատիկ պլան

Լոռու մարզ

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է Լոռու մարզկենտրոնը:
2. Որո՞նք են Լոռու մարզի քաղաքները:
3. Որո՞նք են Լոռու մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Մարզի մարզկենտրոնը Վանաձոր քաղաքն է:
- Լոռու մարզի քաղաքներն են՝ Տաշիր, Շամլուղ, Ախթալա, Ալավերդի, Թումանյան, Ստեփանավան, Սպիտակ, Վանաձոր :
- Նշել մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերից են մետաղաձուլություն, սննդի արդյունաբերությունը, թեթև արդյունաբերությունը և այլն :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ մարզերի մարզկենտրոնը, քաղաքները:
- Նշել մարզի մասնագիտացված ճյուղերը:

Թեմատիկ պլան

Կոտայքի մարզ

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է Կոտայքի մարզկենտրոնը:
2. Որո՞նք են Կոտայքի մարզի քաղաքները:
3. Որո՞նք են Կոտայքի մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Մարզի մարզկենտրոնը՝ Հրազդան քաղաքն է:
- Մարզի քաղաքներն են՝ Հրազդան, Ծաղկաձոր, Չարենցավան , Բյուրեղավան, Նոր Հաճն, Աբովյան, Եղվարդ :
- Նշել մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերն են մետաղաձուլություն, թեթև, սննդի, շինանյութերի արդյունաբերություն, մեքենաշինություն :

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ մորզերի մարզկենտրոնը, քաղաքները:
- Նշել մարզի մասնագիտացված ճյուղերը:

Թեմատիկ պլան

Շիրակի մարզ

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է Շիրակի մարզկենտրոնը:
2. Որո՞նք են Շիրակի մարզի քաղաքները:
3. Որո՞նք են Շիրակի մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Մարզի մարզկենտրոնը՝ Գյումրի քաղաքն է:
- Շիրակի մարզի քաղաքներն են՝ Գյումրի, Արթիկ, Մարալիկ :
- Շիրակի մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերն են՝ թեթև, սննդի, մեքենաշինության, նորագույն տեխնոլոգիաների և շինանյութերի արտադրությամբ: :

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ մարզերի մարզկենտրոնը, քաղաքները:
- Նշել մարզի մասնագիտացված ճյուղերը:

Թեմատիկ պլան

Սյունիքի մարզ

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է Սյունիքի մարզկենտրոնը:
2. Որո՞նք են Սյունիքի մարզի քաղաքները:
3. Որո՞նք են Սյունիքի մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Մարզի մարզկենտրոնը Կապան քաղաքն է:
- Սյունիքի մարզի քաղաքներն են՝ Սիսյան, Կապան, Քաջարան, Մեղրի, Ագարակ, Դաստակերտ, Գորիս:
- Սյունիքի մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերից են՝ մետաղաձուլություն, սննդի և թեթև արդյունաբերություն :

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ մարզերի մարզկենտրոնը, քաղաքները:
- Նշել մարզի մասնագիտացված ճյուղերը:

Թեմատիկ պլան

Վայոց ձորի մարզ: Տավուշի մարզ

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է Վայոց և Տավուշի մարզկենտրոնները:
2. Որո՞նք են Վայոց և Տավուշի մարզերի քաղաքները:
3. Որո՞նք են Վայոց և Տավուշի մարզերի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Վայոց ձորի և Տավուշի մարզկենտրոններն են՝ Եղեգնաձոր և Իջևան քաղաքները:
- Վայոց ձորի քաղաքներն են՝ Եղեգնաձոր, Վայք, Ջերմուկ: Տավուշի մարզի քաղաքներն են՝ Այրում, Նոյեմբերյան, Իջևան, Բերդ, Դիլիջան:
- Վայոց ձորի մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերն են՝ սննդի արդյունաբերությունը: Տավուշի մարզի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղերն են՝ սննդի, թեթև, փայտամշակման և մեքենաշինությունը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ մարզերի մարզկենտրոնը, քաղաքները:
- Նշել մարզի մասնագիտացված ճյուղերը:

Գործնական աշխատանք

Թեմատիկ պլան

ՀՀ-ն աշխատանքի միջազգային բաժանման համակարգում: Արտաքին տնտեսական կապերը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞ր երկու ցուցանիշներով են բնութագրվում արտաքին տնտեսական կապերը:
2. Ի՞նչ ապրանքներ են ներմուծում ՀՀ և ի՞նչ ապրանքներ են արտահանում ՀՀ-ից:
3. Ո՞ր երկրների հետ է ՀՀ-ի ամենամեծ ապրանքաշրջանառությունը :

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- ՀՀ արտաքին տնտեսական կապերի բնութագրման ցուցանիշն է արտահանման, ներմուծման կառուցվածքը և արտահանման ,ներմուծման աշխարհագրությունով:
- Ներմուծման կառուցվածքում գլխավորներն են՝ էներգակիրները, սև մետաղները, հացահատիկը, սննդամթերքի տարբեր տեսակները, արդյունաբերական սարքավորումը, ավտոմեքենաները և դեղորայքը:Արտահանման կառուցվածքում կարևոր տեղ է գրավում գունավոր մետալուրգիայի արտադրանքը, թանկարժեք քարերը, թարմ մրգեր,պահածոներ, հանքային ջրեր, գինու–կոնյակի տեսակներ և այլն
- Արտաքին առևտրի կառուցվածքում գործընկեր պետություններն են՝ Ռուսաստանը և ԱՊՀ անդամ երկրները:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել ՀՀ ներմուծվող և ՀՀ-ից արտահանվող ապրանքատեսակները:
- Թվարկել ՀՀ-ի գործընկեր պետություններ :

Թեմատիկ պլան

ԼՂՀ: Ընդհանուր բնութագիրը: Սահմանները: Բնական պայմանները

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ո՞րն է Արցախի մայրաքաղաքը:
2. Ո՞րն է Արցախի ամենաբարձր լեռնագագաթը:
3. Քանի՞ վարչական շրջանների է բաժանված Արցախը:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Արցախի մայրաքաղաքն է Ստեփանակերտը
- Արցախի ամենաբարձր լեռնագագաթը՝ Գոմշասար:
- Արցախի վարչական շրջաններն են՝ Հադրութի, Շահումյանի, Մարտակերտի, Քաշաթաղի, Ասկերանի, Մարտունու, Շուշի:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Քարտեզի վրա ցույց տալ՝ մայրաքաղաքը, ցույց տալ ամենաբարձր կետը, նշել վարչական շրջանները:
- Թվարկել պատմամշակույթային և բնական հուշարձանները:
- Նկարագրել Արցախի աշխարհագրական դիրքը:

Թեմատիկ պլան

Բնակչությունը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ինչպիսի՞ն է բնակչության ազգային կազմը:
2. Ովքե՞ր են Արցախի արմատական բնակիչները:
3. Ո՞ր սեռի ներկայացուցիչներն են գերակշռում Արցախում:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Արցախի բնակչության ազգային կազմը միատար է:
- Արցախի արմատական բնակիչներն են՝ հայերը, ազգային փոքրամասնություններից ռուսներ և հույներ:
- Արցախի բնակչության սեռային կազմում գերակշռում են կանայք:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Ներկայացնել որպես պատմական հայկական տարածք:
- Բնութագրել Ստեփանակերտի գործառույթները:
- Ներկայացնել Արցախի բնակչության թվի աճին նպաստող գործոնները:

[Թեմատիկ պլան](#)

Տնտեսությունը

հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք են Արցախի գյուղատնտեսության առաջատար ճյուղերը :
2. Ո՞րն է Արցախի սննդի արդյունաբերության գլխավոր ճյուղը:
3. Ո՞րն է Արցախի տրանսպորտի գլխավոր տեսակը:

առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- Գյուղատնտեսության առաջատար ճյուղերն է հացահատիկի մշակումը, այգեգործությունը, բանջարաբուծությունը և կաթնամսատու անասնաբուծությունը :
- Սննդի արդյունաբերության գլխավոր ճյուղերն են պահածոների, գիու-կոնյակի, ձեթի արտադրությունը:
- Արցախում տրանսպորտի գլխավոր տեսակը՝ ավտոմոբիլայինն է:

առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Թվարկել գյուղատնտեսության առաջատար ճյուղերը:
- Թվարկել սննդի արդյունաբերության ճյուղերը:
- Նշել Արցախի տրանսպորտի գլխավոր տեսակը: